

וּשְׂפָחוֹתֵיהֶם. מֵאֵי דְרוּשׁ, שְׁבוּ לָכֶם פֹּה
עִם הַחֲמוֹר (בראשית כ"ב, ט"ו), עִם הַדּוֹמָה
לַחֲמוֹר.

וְגִרְסָנָן נִמְי [הַתָּם] (במסכת כלה פרק רבי יודנה),
הַנְּחָמִים בְּאֱלִים תַּחַת כָּל עֵץ רַעְנָן (יטעיה
י"ז, ט"ו), מִכָּאן אָמְרוּ, אֵין אָדָם רִשָּׁאי
לְשַׁלַּח יָד בְּאִמָּה. שְׁלַשׁ יָדוֹת הֵן. יָד
לְאִמָּה, תִּקְצֵץ. יָד לְעֵינַי, תִּקְצֵץ. יָד
לְחֶסֶדָה (פירוש, למקום הקוּת הַדָּם), תִּקְצֵץ. יָד
לְאִמָּה תִּקְצֵץ, מִפְּנֵי שְׂמִחַמְמִתּוֹ
וּמוֹצִיא שְׂכֵבֶת זֶרַע לְבַטְלָה*. יָד לְעֵינַי
תִּקְצֵץ, מִפְּנֵי שְׂמִסְמָא^ט אֶת הָעֵינַיִם. יָד
לְחֶסֶדָה תִּקְצֵץ, מִפְּנֵי שְׂמִבִּיאָתוֹ לְיָדֵי
שְׂפִיכוֹת דָּמִים. וְאִמְרָנָן עֲלֵה בְּגִמְרָא,
אָמַר שְׂמוּאֵל, יָד מְחַרְשֶׁת [א], יָד שׁוֹפְכַת
דָּמִים, יָד מִגְבֶּרֶת יֵצֵר הָרַע [ב], יָד
מְסַמָּא, יָד מַעֲלָה פּוֹלִיפּוֹס. מֵאֵי
פּוֹלִיפּוֹס. אַבְיֵי אָמַר רִיחַ הַפֶּה, וְרַב
אַסִּי אָמַר רִיחַ הַחֹטֵם. וְאִמְרָנָן הַתָּם,
הַנְּחָמִים בְּאֱלִים, אֱלוֹ הַמְּחַמְמִין אֶת
עַצְמוֹ, וּמוֹצִיאִין שְׂכֵבֶת זֶרַע לְבַטְלָה*.
לְמָה הוּא נַחֲשָׁב, לְבִהְמָה. מַה בְּהִמָּה
אֵינָה מִקְפֶּדֶת וְעוֹשָׂה, אֵף הוּא אֵינוֹ
מִקְפִּיד וְעוֹשָׂה. דָּבָר אַחֵר, מַה בְּהִמָּה
עוֹמְדֶת לְשְׁחִיטָה וְאֵין לָהּ חֶלֶק לְעוֹלָם
הַבָּא, אֵף הוּא יוֹרֵד לְגִיחָנָם וְאֵין לוֹ
חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. תִּנָּא, אֵף הוּא עוֹבֵר
מִשׁוּם בּוֹעֵל וְנִבְעֵל. וְכָל כֶּן לְמָה,
מִפְּנֵי שְׂמַעוֹרֵר יֵצֵר הָרַע [ג] עַל עַצְמוֹ.
וְאִמְרָנָן עֲלֵה, מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי [ה] אָדָם
[הַעֲלָה הִיא לְמַעְלָה] וְגו' (קטלת ג', כ"ט), אֱלוֹ
נִשְׁמָתָן שְׁלֵ-צְדִיקִים שְׂאִין מְחַמְמִין אֶת
עַצְמוֹ לְהוֹצִיא שְׂכֵבֶת זֶרַע לְבַטְלָה*.

וְאִמְרָנָן עֲלֵה בְּגִמְרָא, דוֹר הַמְּבּוּל כָּלָן
מוֹצִיאִין שְׂכֵבֶת זֶרַע לְבַטְלָה* הָיוּ. הוֹי [ג]
בְּהוּ אַעֲטַגְנִינִי. אָמְרִי, עֲלֵמָא לָא
פְּחוּת [ד] מִשְׁתָּא אֶלְפֵי שְׁנִין, לָא נוֹלִיד,
וְאִנָּן נִיחֵי לְעֵלְמָא פְּלִיָה. אָמַר לָהֶם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂמַתֶּם עַצְמְכֶם
עֵיקָר. הִרְיֵנִי עוֹקֵר שְׂמַכֶּם שְׁלֵא תֵעָלוּ
בְּחִשְׁבוֹן עוֹלָם. מָנָא הֵנִי מְלִי. דְּכַתִּיב
בְּאוֹנָן, וְהִיָּה אִם בָּא אֵל אִשְׁתְּ אָחִיו
וְשָׁחַת אֶרְצָה (בראשית ל"ח, ט'), שְׁהִיָּה מְחַמְּם
עַצְמוֹ וּמוֹצִיא שְׂכֵבֶת זֶרַע לְבַטְלָה*,
וְכַתִּיב בְּדוֹר הַמְּבּוּל כִּי הִשְׁחִית כָּל
בָּשָׂר [אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ] (סס ו', י"ב), עַל
כֵּן נִדְּוָנוּ בְּמִדַּת רוּת־חִין. בְּדִגְרָסָנָן [הַתָּם]
(בפרק חלק, סנהדרין דף ק"ח ע"ב), אָמַר רַב חֲסֵדָא,
דוֹר הַמְּבּוּל, בְּרוּת־חִין קִלְקְלוּ,
וּבְרוּת־חִין נִדְּוָנוּ וְכו' (כמו שכתוב בפרק שני מן הכלל
הראשון, סימן ג').

עַל כֵּן, יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְזַהֵר מִלְּהִבִּיא
עַצְמוֹ לְיָדֵי חַמוֹם הַמְּבִיא לְיָדֵי עֲבָרָה.
וְעַל זֶה גִרְסָנָן הַתָּם (בפרק רבי יודנה), תִּנָּא,
גְּבוּל יֵשׁ לָהּ. מַעֲטָרָה וּלְמַטָּה, מִתָּר.
מַעֲטָרָה וּלְמַעְלָה, אָסוּר. בְּמָה דְּבָרִים
אָמוּרִים, בְּפָנוּי. אֲבָל בְּנָשׁוּי, לָא
חִישְׁנָן.

וְהִזְהִיר יוֹתֵר בְּדָבָר, יִרְבֶּה בְּטַהֲרָה:

פרק רביעי

פֶּרֶק כָּב

כָּל הַמְּסַתְּפֵל בְּיוֹם הַדִּין, יֵהָא מוֹשֵׁל
בְּיֵצֵרוֹ הָרַע [ג] וּבִתְאֹתוֹ, וְאֵל יָבוֹא
לְיָדֵי עֲבָרָה. כְּמוֹ שְׂשֻׁנִינוּ (במסכת אבות פרק ג'
משנה א'), עֲקֵבִיא בֶּן מֵהַלְלָאֵל אוֹמֵר,

[א] מְחַרְשֶׁת. י"ג מְחַרְשֶׁת. [ב] יֵצֵר הָרַע. י"ג הָרַע. [ג] הוֹי. י"ג הוֹי. [ד] פְּחוּת. י"ג פְּחוּת, פְּחִית. י"ג

אחר שיחה נאה. בעלי במות ארנן,
אלו גסי הרוח. ונירם, אמר רשע, אין
רם. אבד חשבון, אבד חשבוננו של-
עולם. עד דיבן, המתן עד שיבוא דין.
ונשים עד נפח, עד שתצא אש שאינה
צריכה נפוח. עד מידבא, עד שתדאיב
נשמתו. ואמרי לה, עד דעביד מאי
דבעי.

והחסידים הראשונים, בגבורתם היו
מושלים ביצרם, כדי שלא יטמאו
נפשם בעברה. כמו שמצינו ביוסף
הצדיק, שלא רצה לשמע בשום ענין
לגבירתו אשת פוטיפר. בדגרסנן [התם]
(במסכת יומא פרק אמר להם הממונה דף ל"ה ע"ב), תנו
רבנן, עני ועשיר ורשע באין לדין וכו'.
אמרו עליו על יוסף [הצדיק], שבכל יום
ויום היתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים]
וכו', פדאיתא [לעיל] (בסקלמת הנר הכחשון, סימן א').
ועל כן, זכה לגדלה, ולברכות רבות,
ונתוספה בשמו אות ה"א משמו של-
הקדוש ברוך הוא. בדגרסנן [התם] (במסכת

והסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא
לידי עברה. דע מאין באת, ולאן אתה
הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין
וחשבון וכו'. וגרסנן [התם] (במסכת בתרא פרק
המוכר את הספינה דף ע"ח ע"ב), אמר רבי שמואל
בר נחמני אמר רבי יוחנן, מאי דכתיב
על כן יאמרו המשלים באו חשבון,
ותבנה ותבונן עיר סיחון] (במדבר כ"א, כ"ז).
המשלים, אלו המושלים ביצרם. באו
חשבון, באו ונחשב חשבוננו של-
עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר
עברה כנגד הפסדה. תבנה ותבונן, אם
אתה עושה כן, תבנה בעולם הזה,
ותבונן לעולם הבא. עיר סיחון, אם
משים אדם עצמו כעיר* זה שמהלך
אחר שיחה נאה, מה פתיב אחריו, כי
אש יצאה מחשבון, תצא אש מן
המחשבין, ותאכל את שאינן מחשבין.
להבה מקרית סיחון, מקרית צדיקים
שנקראו שיחים. אכלה ער מואב, זה
המהלך אחר יצרו, כעיר* זה שמהלך

נפש יהודה

כב לתן דין וחשבון. שהמסתכל בו, פורש מן החטא ואינו
נכשל בעבירה: המושלים ביצרם. צדיקים, כדכתיב
ומושל ברוחו מלוכד עיר (משלי ט"ו, ל"ב), וכתיב צדיק מושל
יראת אלהים (שמואל ב' כ"ג, ג'). הפסד מצוה. שמתבטל מרווח
בשביל שעסק במצוה, או נתן צדקה ומחסר ממונו. כנגד שכר
מצוה המקבל לעתיד לבוא: ושכר עברה. שלא להשתכר
בעבירה עכשיו: כנגד הפסדה. שיפסיד יותר לעתיד לבוא:
אם אתה עושה כן. לחשב הפסד כנגד שכר: כעיר זה
וכו'. שמתפתה ביצרו ובדברי המינים, ואינו מושל ביצרו:
שמהלך אחר שיחה נאה. בקריאה בנחת וברמיזה הולך

למקום שאדם חפץ: מן המחשבין. צדיקים: שנקראו שיחים. אילנות, כדכתיב צדיק כתמר יפרח כארוז בלבנון ישגה (תהלים
צ"ב, י"ג), וכתיב והוא עומד בין ההדסים (זכריה א', ח'), ואמר רבי יונתן אין הדסים אלא צדיקים, דכתיב (אסתר ב', ז') ויהי אומן את
הדסה (סנהדרין צ"ג ע"א): שיחים. כמו וכל שיח השדה (בראשית ב', ה'), ומתרגמינן וכל אילני הקלא: ער מואב. כעיר שמהלך אחר
תאותו: בעלי במות. כמו בעלי גסות: גסי הרוח. ואכלה נמי האש גסי הרוח המגביהין דעתן כבמות ארנן הללו: אבד חשבוננו
של-עולם. לית דין ולית דיין: עד נפח. כלומר, אש שמנופה מעצמו, כדכתיב תאכלהו אש לא נפח (איוב כ', כ"ו): שתדאיב
נשמתו. כמו דאבון נפש (דברים כ"ח, ס"ה): עד דעביד. קודשא בריך הוא, מה דבעי למעבד ברשעים לעולם הבא. דאלו בעולם
הזה דרכם צלחה, כדי לטרדם לעולם הבא. עד, דריש ליה עד דעביד. מידבא, דריש ליה מה דבעי, בלשון קצר:

חק יעקב

כב מאי דכתיב על כן יאמרו המשלים וכו'. פירוש,
פשטיה דקרא מיירי שכשנלחם סיחון במלך מואב
הראשון ויקח את כל ארצו מידו, נתנבא בלעם וחביריו שינצח
סיחון למואב. ומיהו פרשה יתירה היא, דמה צריך ליכתב זה.
אם להשמיענו דעמון ומואב טהרו בסיחון, הרי כבר כתיב והוא
נלחם במלך מואב הראשון, ואין צריך יותר. הלכך לדרשה
כתבה משה רבינו: שאינן מחשבין. כדאמרינן (ב"ב ע"ה ע"ב)
כל אחד ואחד נכוה מחופתו של חבירו, חופתו של קטן מחופתו
של חבירו הגדול ממנו: ער מואב. כעיר שמהלך אחר תאותו:

אילנות, כדכתיב צדיק כתמר יפרח כארוז בלבנון ישגה (תהלים
צ"ב, י"ג), וכתיב והוא עומד בין ההדסים (זכריה א', ח'), ואמר רבי יונתן אין הדסים אלא צדיקים, דכתיב (אסתר ב', ז') ויהי אומן את
הדסה (סנהדרין צ"ג ע"א): שיחים. כמו וכל שיח השדה (בראשית ב', ה'), ומתרגמינן וכל אילני הקלא: ער מואב. כעיר שמהלך אחר
תאותו: בעלי במות. כמו בעלי גסות: גסי הרוח. ואכלה נמי האש גסי הרוח המגביהין דעתן כבמות ארנן הללו: אבד חשבוננו
של-עולם. לית דין ולית דיין: עד נפח. כלומר, אש שמנופה מעצמו, כדכתיב תאכלהו אש לא נפח (איוב כ', כ"ו): שתדאיב
נשמתו. כמו דאבון נפש (דברים כ"ח, ס"ה): עד דעביד. קודשא בריך הוא, מה דבעי למעבד ברשעים לעולם הבא. דאלו בעולם
הזה דרכם צלחה, כדי לטרדם לעולם הבא. עד, דריש ליה עד דעביד. מידבא, דריש ליה מה דבעי, בלשון קצר:

וְרַעַה זֹנוֹת יֵאָבֵד הוּן (משלי כ"ט, ג'). מִיד, וְתֵשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ (בראשית מ"ט, כ"ד). אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִלְמַד שֶׁשָּׁבַה קִשְׁתּוֹ לְאֵיתָנָה. וַיִּפְּזוּ זְרַעֵי יָדָיו, מִלְמַד שֶׁנֶּעַץ עֶשֶׂר צִפְרָנָיו בְּקִרְקַע, וַיִּצְאָה שְׁכַבַּת זֶרַע מִבֵּין צִפְרָנֵי יָדָיו. מִיָּדֵי אָבִיר יַעֲקֹב, מִי גָרַם לוֹ לִפְתּוֹב בְּאֶפֶוד, אָבִיר יַעֲקֹב. מִשֵּׁם רַעַה אָבֵן יִשְׂרָאֵל, מִשֵּׁם זָכָה לְהִיּוֹת רוּעָה, שֶׁנֶּאֱמַר רַעַה יִשְׂרָאֵל הָאֲזִינָה, נִהְגַּ בְּצֵאֵן יוֹסֵף (תהלים פ', ב').

תָּנָא, רָאוּי הָיָה יוֹסֵף לְצֵאת מִמְּנוּ שָׁנִים עֶשְׂרֵי שְׁבַטִים בְּדֶרֶךְ שִׁיִּצְאוּ מֵיעֲקֹב אָבִיו, שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב, יוֹסֵף (בראשית ל"ז, ב'), אֵלֶּה שִׁיִּצְאָתָּ [ו] מִמְּנוּ שְׁכַבַּת זֶרַע מִבֵּין צִפְרָנֵי יָדָיו. וְאֵף עַל פִּי כֹן יִצְאוּ מִבְּנֵימִין אָחִיו, וְנִקְרְאוּ עַל שֵׁם יוֹסֵף, שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי בְנֵימִן בָּלַע וּבְכֹר וְאֲשָׁבֵל, גָּרָא וְנִעְמָן אָחִי וְרֵאשֵׁן, מִפִּים וְחָפִים [וְאָרְד] (סס מ"ז, כ"א). בָּלַע, שֶׁנֶּבְלַע בֵּין הָאֲמוֹת. בְּכֹר, עַל שֵׁם שֶׁהָיָה בְּכוֹר לְאִמּוֹ. אֲשָׁבֵל, שֶׁשָּׁבַא אֵל. גָּרָא, שֶׁגָּר בְּאֲכַסְנֵיּוֹת [כ]. נִעְמָן, נָעִים הָיָה בִּיּוֹתֵר. אָחִי וְרֵאשֵׁן, הוּא אָחִי וְרֵאשֵׁן. מִפִּים, שֶׁהָיָה פִּי כְּפִי אָבִיו. וְחָפִים, הוּא לֹא

נפש יהודה

בְּסֹתֵר. שְׁנֵיתֵיחַד עִם הָעֵרוּה, וְהַעֲמִיד עַל עֲצָמוּ וְכַבֵּשׁ אֶת יִצְרוֹ: וְהוֹסִיפוּ לוֹ אוֹת. ה"א, שְׁנִקְרָא יְהוֹסֵף, כְּדֵאִיתָא לְקַמְנָן: יְהוּדָה שֶׁקִּדְּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בְּפִרְהֵסְיָא. עַל הַיָּם, כְּדֵאִיתָא בְּסוּטָה (ל"ז ע"ב): נִקְרָא כְּלוֹ עַל שְׁמוֹ. שֵׁם בֶּן אַרְבַּע אוֹתוֹת כְּלוֹל בְּשֵׁם שֶׁל יְהוּדָה: מְלֵאכְתּוֹ. מְלֵאכְתּוֹ מִמֶּשׁ: צָרְכָיו. תְּשִׁמִּישׁ: בְּחָלוֹם. גֵּרְסַת הַגֵּמְרָא בְּחֵלוֹן: יָאָבֵד הוּן. שֵׁם טוֹב, שֶׁהוּא יָקָר מִכָּל הוּן: קִשְׁתּוֹ. זֶרַע, עַל שֵׁם שִׁירָה כַּחַץ: וַיִּפְּזוּ. לְשׁוֹן וַיִּפְּזוּ, שׁוֹי"ן וְצַד"י מִתְחַלְפִּין מֵאוֹתוֹת וְזֶסֶר וְסָר"ק, כְּמוֹ צַעֲקָה וְזַעֲקָה: שֶׁנֶּעַץ עֶשֶׂר צִפְרָנָיו בְּקִרְקַע. וְנִסְמַךְ עֲלֵיהֶן, כְּדֵי שִׁתִּיגַע וְיִטְרַד בְּצַעֲרוֹ, וְיַעֲבֹר תוֹקֵף יִצְרוֹ: מִשֵּׁם זָכָה. לְהִיּוֹת בֶּאֱבֹן מֵאֲבֵנֵי יִשְׂרָאֵל: רַעַה יִשְׂרָאֵל הָאֲזִינָה. כְּלָפִי שְׁכִינָה נֹאמַר: נִהְגַּ בְּצֵאֵן יוֹסֵף. קָרִי בֵּיהַ בְּצֵאֵן יוֹסֵף [בְּשׁוֹא], הַמְנַהִיגִים כְּצֵאֵנוּ שֶׁל יוֹסֵף. אֵלֶּמָא מְקָרֵי יִשְׂרָאֵל צֵאֵנוּ שֶׁל יוֹסֵף, וְהוּא הָרוּעָה: אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף. תּוֹלְדוֹת שִׁיִּצְאוּ מֵיעֲקֹב, כְּנִגְדָן רָאוּי לְצֵאת מִיוֹסֵף: יִצְאוּ מִבְּנֵימִין אָחִיו. אוֹתָם עֲשָׂה שֶׁפָּחְתּוּ מִיוֹסֵף בְּעֶשֶׂר אֲצִבְעוֹתָיו: שֶׁגָּר בְּאֲכַסְנֵיּוֹת. בֶּאֱרָץ נְכָרִיה: מִפִּים וְכו'. מְפֹרֵשׁ בְּתַנְחֻמָּא שֶׁהִיא פִּי כְּפִי יַעֲקֹב אָבִיו בְּהִלְכוֹת שְׁקִיבֵל מִשֵּׁם וְעֵבֶר [עֵינֵן תְּנַחֲמָא בּוּבֵר, וַיִּגֵּשׁ ז']:

סוּטָה פִּרְקָא חָלוּ נִחְמָרִין דָּף ל"ז ע"ב), אָמַר רַב חֲנָנִיא בְּרַב בְּזַנָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן חֲסִידָא, יוֹסֵף שֶׁקִּדְּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בְּסֹתֵר, זָכָה וְהוֹסִיפוּ לוֹ אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ שֶׁל־הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. יְהוּדָה שֶׁקִּדְּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בְּפִרְהֵסְיָא, זָכָה וְנִקְרָא כְּלוֹ עַל שְׁמוֹ שֶׁל־הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. יוֹסֵף, מֵאִי הִיא. דְּכַתִּיב, וַיְהִי בְּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֵא הַבֵּיתָה לַעֲשׂוֹת מְלֵאכְתּוֹ (בראשית ל"ט, י"א). רַב וְשִׁמְוֵאל. חַד אָמַר לַעֲשׂוֹת מְלֵאכְתּוֹ נִכְנָס, וְחַד אָמַר לַעֲשׂוֹת צָרְכָיו נִכְנָס. וְאִין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבֵּית שָׁם, וְכִי אֲפִשֶׁר בֵּית אוֹתוֹ רָשַׁע שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם אִישׁ. תָּנָא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אוֹתוֹ הַיּוֹם, יוֹם אֵינְדָם הָיָה, וְהִלְכוּ כְּלוֹם לַעֲבוּדָה זָרָה, וְהִיא אָמְרָה חוֹלָה אָנִי. אָמְרָה, אִין לִי יוֹם שִׁיּוֹסֵף נִזְקַק עָמִי בְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְתַתְּפִשְׁהוּ בְּבִגְדוֹ [לֵאמֹר שְׁכַבָּה עָמִי] (סס פסוק י"ב). תָּנָא, מִלְמַד שֶׁעָלוּ שְׁנֵיהֶם עֶרְמִים לְמַטָּה. בְּאֵת דִּיקְנוּ שֶׁל־אָבִיו וְנִרְאִיתָ לוֹ בְּחָלוֹם. אָמַר לוֹ, יוֹסֵף, עֲתִידִין אָחִיךָ שִׁיִּפְתְּבוּ עַל אֲבֵנֵי אֶפֶוד וְאֵתָהּ בִּינֵיהֶם, רִצּוֹנְךָ שִׁיִּמְחָה שְׁמֹךְ מִבֵּינֵיהֶם, וְתִקְרָא רוּעָה זֹנוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר

חק יעקב

יְהוּדָה שֶׁקִּדְּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בְּפִרְהֵסְיָא. עַל הַיָּם, כְּדֵאִיתָא בְּסוּטָה (ל"ז ע"א), קִפְץ נַחֲשׁוֹן בֶּן עַמְיִנְדָב וַיִּרַד תְּחִלָּה לַיָּם: מִיָּדֵי אָבִיר יַעֲקֹב. רוּחוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, מִשֵּׁם זָכָה לְהִיּוֹת רוּעָה, וּמִשֵּׁם זָכָה לְהִיּוֹת כֶּאֱבֹן מֵאֲבֵנֵי יִשְׂרָאֵל:

[א] שִׁיִּצְאָתָּ. י"ג שִׁיִּצְאָתָּ, שִׁיִּצְאָתָּ, שִׁיִּצְאָתָּ: [ב] בְּאֲכַסְנֵיּוֹת: י"ג בְּאֲכַסְנֵיּוֹת: י

אֶשְׁתַּבַּע לִי דָלָא מְחֻוִית. אֶשְׁתַּבַּע לִיה. כִּי קָא אָמַר לִיה יוֹסֵף, אָבִי הַשְּׂבִיעֵנִי [לֵאמֹר, הִנֵּה אָנֹכִי מֵת, בְּקִבְרֵי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ פְּנֵעוֹן, שָׁמָּה תִקְבְּרֵנִי] (בְּרַאשִׁית נ', ס'), אָמַר לִיה, זֵיל אֶתְשִׁיל אֶשְׂבוּעַתְךָ. אָמַר לִיה, אֶתְשִׁיל [ג] נִמְי אֶשְׂבוּעַתָּא דִידְךָ. אָמַר לִיה, עֲלֵה וקבר את אביך [כַּאֲשֶׁר

הַשְּׂבִיעֵךְ] (סס פסוק ו').

יְהוּדָה מַאי הִיא. דְּתַנַּיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר, בְּשַׁעָה שְׁהִיו יִשְׂרָאֵל [עוֹמְדִין עַל שְׁפַת הַיָּם וכו', קִפְץ נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינַדָּב וַיֵּרֵד תַּחֲלָה לַיָּם] וכו', כַּדֵּאִיתָא

[לְקַמְזָן] (בְּפֶרֶק ס' עַל חַג סְמֻלוֹת, סִימּוֹן קמ"ב).

וְגַם בֶּן מַצִּינוּ בְּבַעֲזוֹ וּבְפִלְטֵי בֶּן לִישׁ, שְׁמִשְׁלוּ בִיעָרוֹן, וְהִלְלָן הַפְּתוּב.

כַּדְגָּרְסַנְן [הַתָּם] (בְּמַסְכַּת סְנֵהֲדְרִין פֶּרֶק כְּסוֹן גְּדוּל דף י"ט

ע"ב), כְּתִיב פִּלְטֵי (שְׁמוּאֵל א' כ"ה, מ"ד), וְכְתִיב

פִּלְטֵיֵאל (שְׁמוּאֵל ב' ג', ט"ו). אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,

פִּלְטֵי שְׁמוֹ, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ

פִּלְטֵיֵאל, שְׁפִלְטוּ [ז] אֵל מַעֲבְרָה.

שְׁנַעֲץ חֶרֶב בֵּינוּ לְבִינָה, וְאָמַר, כָּל

הָעוֹסֵק בְּדַבָּר זֶה, יִדְקַר בְּחֶרֶב. וְהָא

כְּתִיב וַיִּלֶךְ אֶתָּה אִישָׁה (סס פסוק ט"ז),

שְׁנַעֲשָׂה לָהּ כְּאִישָׁה. וְהָא כְּתִיב הַלּוֹךְ

וּבְכַה אַחֲרֶיהָ, עַל מִצְוֵה דְאִזְלָא

מִנִּיה. עַד בְּחָרִים, שְׁנַעֲשׂוּ כַּבְּחֻרִים,

רָאָה בְּחֻפְתִּי, וְאֲנִי לֹא רָאִיתִי בְּחֻפְתּוֹ. וְאָרְדִּי, אֶכְּא דְאִמְרֵי שְׁפָנִיו דּוֹמִין לְוֶרְדִּי, וְאֶכְּא דְאִמְרֵי שְׂרִירָד לְבִין אַמּוֹת הָעוֹלָם.

מַאי הֵאֵי דְזִכָּה [ו] וְהוֹסִיפוּ [לז] אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ שְׁלֵה־הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

דְּאָמַר רַבִּי חֵיָא בַר אֶבְיָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעָה שְׁאָמַר לוֹ פֶּרַעַה לְיוֹסֵף,

וּבְלַעֲדִיךָ לֹא יָרִים אִישׁ אֶת יָדוֹ [וְאֵת

רַגְלוֹ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם] (סס מ"א, מ"ד), אָמְרוּ

אַצְטַגְנִי פֶּרַעַה, עֶבֶד שְׁלַקְחוּ רַבּוֹ

בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף, יִהְיֶה מוֹשֵׁל עָלֵינוּ

(בְּתַמִּיהָ. הַמּוֹל). אָמַר לָהֶם, גְּנוּנִי [ז]

מַלְכוּת אָנִי רוֹאָה בּוֹ. אִם בֶּן יָדַע

בְּשַׁבְעִים לָשׁוֹן. אָמַר לָהֶם, לְמַחַר

נִבְדָּקִיָּה. בְּלִילִיא בָּא גְּבַרִיאַל, וְלָמַדוּ

שַׁבְעִים לָשׁוֹן. לָא הָוָה גְּמִיר. הוֹסִיף

לוֹ אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ [שְׁלֵה־הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

הוּא], וְלָמַד, שְׁנַאָמַר עֲדוּת בִּיהוֹסֵף

שְׁמוֹ, [בְּצִאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם] (תַּסְלִים פ"א,

ו'). לְצַפְרָא, כָּל לִישְׁנָא דְאֶשְׁתַּעֲי

פֶּרַעַה בְּהִדְיָה, הִדְר לִיה אִיהוּ. לְסוּף

הָיָה יוֹסֵף מִשְׁתַּעֲי בְּלָשׁוֹן הַקְּדוּשׁ, וְלֹא

הָוָה יָדַע פֶּרַעַה מַאי קָא אָמַר. אָמַר

לִיה, מַאי קָא אָמַרְתָּ. אָמַר לִיה, לָשׁוֹן

הַקְּדוּשׁ. אָמַר לִיה, אֲגַמְרָהָּ נְהִלִּי.

אֲגַמְרֶיהָ, וְלֹא גָמַר. אָמַר לִיה,

נפש יהודה

אַצְטַגְנִי. חַכְמִי, חוּזִים בְּכוּכְבִּים [ויודעים] בַּחֲכַמַת הַמּוֹלֹת:

גְּנוּנֵי מַלְכוּת. גּוּנֵי מַלְכוּת, בַּחֲכָמָה וּבַגְּבוּרָה וּבִיּוֹפִי:

אֶשְׁתַּבַּע לִי דָלָא מְחֻוִית. שְׁלֹא תַגִּיד שְׂאִינִי מִבֵּין לָשׁוֹן הַקְּדוּשׁ: אֶתְשִׁיל אֶשְׂבוּעַתְךָ. תִּשְׁאַל לַחֲכָמִים שִׁיתִירוּהוּ לָךְ: שְׁפִלְטוּ

אֵל מַעֲבְרָה. כְּשִׁלַּקְחָ שְׂאוּל אֶשֶׁת דוֹד וְנַתְנָה לוֹ, וְהוּא לֹא נָגַע בָּהּ, וְדָקַר חֶרֶב בֵּינוּ וּבִינָה וכו': וַיִּלֶךְ אֶתָּה אִישָׁה. אֵלְמָא בַּא

עֲלֵיהָ: כְּאִישָׁה. שְׁהִיָּה מַגְדֵּלָה וּמַחֲבָבָה: הַלּוֹךְ וּבְכַה אַחֲרֶיהָ. בְּקוּשִׁיא קָא נְסִיב לָהּ: עַד בְּחָרִים. קָרָא קָא דְרִישׁ וְאוּזִיל:

[א] דְּזִכָּה. י"ג דְּזִכָּה: י"א [ב] גְּנוּנֵי. י"ג גְּנוּנֵי: י"ב [ג] אֶתְשִׁיל. י"ג אֶתְשִׁיל: י"ד [ד] שְׁפִלְטוּ. י"ג שְׁפִלְטוּ: י"ה

פְּעוּשָׁה^{טו} מִצְוָה. אָמַר לִיה, הַתָּם, פְּגוֹן
שָׁבָא לִידוֹ דְּבַר עֲבָרָה וְנִצּוּל^{טו} הַמְּנָה.
כִּי הָא דְרַבִּי חֲנִינָא בַר פִּפְי, תִּבְעָה
יִתִּיה הֵהִיא מִטְרוּנִיתָא. עֶבֶד מְלִתָּא,
וּמְלֵי גּוּפִיה שְׁחָנָא וְכִיבִי^י. עֶבְדָּא הִיא
מְלִתָּא, וְאַסִּיתִיה. עֶרְק, טָשָׂא (פִּירוּשׁ,
נטמן) בְּהֵהוּא בִּי בְּנִי, דְּכִי הוּוּ^{טו} עֵילִי לִיה
בִּי תֵרִי, אִפְלוּ בִּימְמָא, הוּוּ^{טו} מִתְזַקִּי.
לְמַחַר אָמְרוּ לִיה רַבִּנּוּ, מֵאֵן נִטְרָךְ.
אָמַר לְהוּ, שְׁנֵי רוּמְאֵי קִיסָר שְׁמֵרוּנֵי כָּל
הַלִּילָה. אָמְרוּ לִיה, שְׁמָא דְּבַר עֲבָרָה
בָּא לִידָךְ וְנִצְלַתְּ הַמְּנָה. דִּתְנִינָא, כָּל
הַבָּא לִידוֹ דְּבַר עֲבָרָה וְנִצּוּל^{טו} הַמְּנָה,
עוֹשִׂין לוֹ נֶס.

גְּבִרֵי כַח עֵשִׂי דְּבָרוֹ לְשִׁמְעַ [בְּקוּל דְּבָרוֹ]
(סְלִיס ק"ג, כ'). פְּגוֹן רַבִּי צְדוּק, תִּבְעַתִּיה
הֵהִיא מִטְרוּנִיתָא. אָמַר לָהּ, חֲלֵשׁ
לְבָאֵי, וְלֹא מְצִינָא, אִפָּא מֵדִי לְמִיכָל.
אָמְרָה לִיה, אִפָּא דְּבַר טָמֵא. אָמַר, מֵאֵי
נִפְקָא מְנָה, דְּעֵבִיד הָא אֲכִיל הָא.
שְׁגָרָא תַנּוּרָא, קָא מְנַחָא לִיה, סְלִיק
וְקָא יִתִּיב בְּגוּיָה. אָמְרָה לִיה, מֵאֵי
הָאֵי. אָמַר לָהּ, דְּעֵבִיד הָא נִפִּיל בְּהָא.

נפש יהודה

תְּקוּפּוֹ שְׁלִי-יוֹסֵף. דְּבַר גְּדוּל שֶׁל יוֹסֵף, כְּדַבֵּר קֵל וְקִטְנֵן שֶׁל
בוֹעֵז. תּוֹקֵף, דְּבַר גְּדוּל וְחִמּוּר וִישׁ לוֹ שֵׁם. עֲנוּה, דְּבַר קִטְנֵן
שְׁאִין לוֹ שֵׁם, שְׁאֵדָם עוֹשֶׂה לְפִי תוּמוֹ: בְּשָׂרוֹ. אִיבֵר: פְּרָאֲשִׁי
לְפִתּוֹת. נִתְקַשָּׁה. וְאֵף עַל פִּי כֵן כִּבְשׁ יִצְרוּ, וְאֵף עַל פִּי שִׁפְנוּיָה
הִיתָה וְעִמּוֹ בְּמִיטָה. אֲבָל יוֹסֵף, אֲשֶׁת אִישׁ הִיתָה וְאִינוּ עִמָּה
בְּמִיטָה: תְּקוּפּוֹ שְׁלִי-בְּעוֹז עֲנוּתָנוֹתוֹ שְׁלִי-פִלְטִי בֵּן לִישׁ.
דְּאֵלוּ בוֹעֵז חֲדָא לִילָה, וּפִלְטֵי שְׁנַיִם רַבּוֹת: הַתָּם פְּגוֹן שָׁבָא לִידוֹ דְּבַר עֲבָרָה. וְכַפָּה יִצְרוּ וְלֹא עֵבֵר, אִין מִצְוָה יִתִּירָה מִזּוּ:
תִּבְעָה. לִזְנוּת: בִּי בְּנִי. בֵּית הַמְּרַחֵץ: מִתְזַקִּי. שְׁמִצּוּיִין בּוּ מִזִּיקִין: מֵאֵן נִטְרָךְ. מִי שְׁמֵרְךְ: פְּגוֹן רַבִּי צְדוּק. שִׁלְבַשׁ כַּח לִכּוּף
יִצְרוּ לְהַתְּגַבֵּר בַּחֲפְצֵי קוּנוֹ: אָמַר מֵאֵי נִפְקָא מְנָה דְּהָא מִלְתָּא, דְּלֹא נִזְדַּמְּן לִי אֲלֵא מֵאֲכַל טָמֵא. יֵשׁ לִי לְלַמּוּד מִכָּאן, דְּעֵבִיד
הָאֵי, הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית, רְאוּי לְמֵאֲכַל טָמֵא: שְׁגָרָא תַנּוּרָא. אוֹתָהּ הַגּוּיָה הַסִּיקָה אֶת הַתְּנוּרָה, לְצִלוֹת דְּבַר הַטָּמֵא שֵׁם. וְאִישָׁה גְּדוּלָּה
הִיתָה, שְׁאִין יִכּוֹל לִפְטֹר מִמֶּנָּה, וּמְסוּר בִּידָהּ לְהַרְגוֹ: קָא מְנַחָא לִיה. לְאוֹתוֹ צִלִּי בְּתוֹכִי: סְלִיק. רַבִּי צְדוּק, וְיִתִּיב בְּתוֹךְ הַתְּנוּרָה:
נִפִּיל בְּהָא. בְּאוּר שֶׁל גִּיהֵנָם:

שָׁלֵא טְעֵמוֹ טַעַם חֲטָא. אָמַר רַבִּי
יוֹחָנָן, תְּקוּפּוֹ שְׁלִי-יוֹסֵף, עֲנוּתָנוֹתוֹ שְׁלִי-
בְּעוֹז, דְּכִתִּיב וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה [וַיִּחְדָּד
הָאִישׁ וַיִּלְפֹּת] (כּוֹס ג', ח'), אָמַר רַב יְהוּדָה,
שְׁנַעֲשָׂה בְּשָׂרוֹ פְּרָאֲשִׁי לְפִתּוֹת. תְּקוּפּוֹ
שְׁלִי-בְּעוֹז, עֲנוּתָנוֹתוֹ שְׁלִי-פִלְטִי בֵּן
לִישׁ, הָא דְּאִמְרֵן. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
מֵאֵי דְּכִתִּיב רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל (מְסֻלִּי
ל"א, כ"ט), זֶה יוֹסֵף וּבְעוֹז. וְאֵת עֲלִית עַל
פְּלָנָה, זֶה פִּלְטִי בֵּן לִישׁ. אָמַר רַבִּי
שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן,
מֵאֵי דְּכִתִּיב שְׁקַר הַחֵן וְהֶבֶל הַיִּפְי.
שְׁקַר הַחֵן, זֶה יוֹסֵף. וְהֶבֶל הַיִּפְי, זֶה
בְּעוֹז. אֲשֶׁה יִרְאֵת יי [הִיא תִתְהַלֵּל], זֶה
פִּלְטִי בֵּן לִישׁ.

וּמֵי שָׁבָא לִידוֹ דְּבַר עֲבָרָה, וְכַבְשׁ יִצְרוּ
וְנִצּוּל^{טו} הַמְּנָה וְלֹא עֲשָׂאָה, עוֹשִׂין לוֹ
נֶס, וְנוֹתְנִים לוֹ שְׁכָר פְּעוּשָׁה^{טו} מִצְוָה.
פְּדָגְרַסְנִין [הַתָּם] (כּוֹס פְּקָא קַמְלָא דְּקִידוּשִׁין דִּף ל"ט
ט"ב), רְמִי לִיה רַב טוֹבִי בַר קַסְנָא לְרַבָּא,
תַּנּוּן, כָּל הָעוֹשָׂה מִצְוָה אַחַת, מְטִיבִין
לוֹ. עֲשָׂה, אִין, לֹא עֲשָׂה, לֹא. וּרְמַנְהִי,
יֵשֵׁב וְלֹא עֶבֶר עֲבָרָה, נוֹתְנִין לוֹ שְׁכָר

חק יעקב

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן. כָּל
שְׁמוּעוֹתָיו שֶׁל רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי מִשּׁוּם רַבִּי יוֹנָתָן רַבִּיה.
וְלֹא גְרַסִּינֵן מִשּׁוּם ר' יוֹחָנָן, לְפִי שְׂרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי בּוֹמֵן
רַבִּי הִיָּה, וְזִקֵּן מֵאוּד, כְּדֹאשְׁכֵּחֵן בְּבִרְאִישֵׁי רַבָּה פְּרִשְׁתָּ תוֹלְדוֹת
גְּבִי הֵהוּא רַעִי חֲזִירִין עֵי"ש, ור' יוֹחָנָן עֵדִיין קִטְנֵן בִּימֵי רַבִּי:

דְּאֵלוּ בוֹעֵז חֲדָא לִילָה, וּפִלְטֵי שְׁנַיִם רַבּוֹת: הַתָּם פְּגוֹן שָׁבָא לִידוֹ דְּבַר עֲבָרָה. וְכַפָּה יִצְרוּ וְלֹא עֵבֵר, אִין מִצְוָה יִתִּירָה מִזּוּ:
תִּבְעָה. לִזְנוּת: בִּי בְּנִי. בֵּית הַמְּרַחֵץ: מִתְזַקִּי. שְׁמִצּוּיִין בּוּ מִזִּיקִין: מֵאֵן נִטְרָךְ. מִי שְׁמֵרְךְ: פְּגוֹן רַבִּי צְדוּק. שִׁלְבַשׁ כַּח לִכּוּף
יִצְרוּ לְהַתְּגַבֵּר בַּחֲפְצֵי קוּנוֹ: אָמַר מֵאֵי נִפְקָא מְנָה דְּהָא מִלְתָּא, דְּלֹא נִזְדַּמְּן לִי אֲלֵא מֵאֲכַל טָמֵא. יֵשׁ לִי לְלַמּוּד מִכָּאן, דְּעֵבִיד
הָאֵי, הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית, רְאוּי לְמֵאֲכַל טָמֵא: שְׁגָרָא תַנּוּרָא. אוֹתָהּ הַגּוּיָה הַסִּיקָה אֶת הַתְּנוּרָה, לְצִלוֹת דְּבַר הַטָּמֵא שֵׁם. וְאִישָׁה גְּדוּלָּה
הִיתָה, שְׁאִין יִכּוֹל לִפְטֹר מִמֶּנָּה, וּמְסוּר בִּידָהּ לְהַרְגוֹ: קָא מְנַחָא לִיה. לְאוֹתוֹ צִלִּי בְּתוֹכִי: סְלִיק. רַבִּי צְדוּק, וְיִתִּיב בְּתוֹךְ הַתְּנוּרָה:
נִפִּיל בְּהָא. בְּאוּר שֶׁל גִּיהֵנָם:

הקדוש ברוך הוא לנביאי [ה]שקר
 אחאב בן קוליה וצדקיהו בן מעשיה על
 הכל, חוץ מעל דבר הזנות. כדגרסנן
 [התם] (פרק חלק, סנהדרין דף ט"ג ע"א), כה אמר יי
 עבאות אלהי ישראל אל אחאב בן
 קוליה ואל צדקיהו בן מעשיה הנבאים
 לכם בשמי שקר, הנני נתן אתם ביד
 נבוכדנאצר^ב מלך בבל וגו' לאמר ישמד
 יי בצדקיהו וכאחב אשר קלם מלך
 בבל באש (ירמיה כ"ט, כ"א – כ"ב). אשר שרפם
 לא נאמר, אלא אשר קלם. אמר רבי
 יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי,
 מלמד שעשאם בקליות. פתיב יען
 אשר עשו נבלה בישראל וינאפו את
 נשי רעיהם, וידברו דבר בשמי שקר
 אשר לא צויתם, ואנכי היודע ועד נאם
 יי (סס פסוק כ"ג). מאי עבדו^ג. אזל צדקיהו
 לברתיה דנבוכדנאצר, ואמר לה, כה
 אמר השם, השמעני אל אחאב. ואחאב
 אמר לה, השמעני לצדקיה. אזלא
 ואמרה לאבונה. אמר, ידענא לאלהון
 דשונא זמה הוא, חזאי^ד, כי אתו
 לגביה^ה, שדרנהו לגבאי. כי אתו
 לגביה דאבונה, אמר להו, מאן אמר
 לכוון. אמרו ליה, הקדוש ברוך הוא.
 והא חנניה מישאל ועזריה שאלתנהו^ו
 ואמרו^ו לי אסור. אמרו ליה, אנן נמי
 נביאי כותיהו. לדידהון לא אמר,

אמרה ליה, אי ידעי פלי האי, לא
 ציערתך^ז. רב פהנא הוה קא מזבין
 דיקולי. תבעתיה ההיא מטרוניתא.
 אמר לה, איזיל ואקשיט נפשאי. סליק,
 נפל מאגרא לארעא. אתא אליהו זכור
 לטוב^ח, קבליה^ה. אמר ליה, אטרחתן
 ארבע מאה פרסי. אמר ליה, מאן גרם
 לן, לאו עניותא (בתמיהה. המו"ל). יהב ליה
 שיפא^ט (פירוש, שם כלי) דדינרי.
 על כן, כל המשביל, יסתכל ביום
 הדין, ויירא מדינה של-גיהנם, וימשל
 ביצרו ובכל תאוותיו, ואל יאבד עולם
 נצחי למען הנאה מעוטה:

פרק הנושי

פרק כג

לעולם יתרחק אדם מלהתיחד עם
 הגויה, שהסתן גדול, וכופין
 על הזנות. כמו שמצינו בגבירת
 יוסף, ובמטרוניות הנזפרות, ובבנות
 מואב, כי בפתוין היתה סבה להפיל
 כמה אלפים מישראל. ולולא קנאת
 פינחס^א שרחם האל יתברך על
 ישראל ובטל הגזרה, נפלו יותר
 ויותר. ועל זה גזרו, הבועל ארמית,
 קנאין פוגעין בו, כדאיתא [לעיל] (כפרק
 ו' מן הכלל הלשון, סימן ז').

בוא וראה כמה קשה הזנות, שהאריך

נפש יהודה

אי ידעי. אילו ידעתי שחמור עליכם הדבר כל כך: דיקולי. סלים שהנשים נותנות שם פלכיהן: אטרחתן. שהייתי במקום אחר,
 רחוק ארבע מאות פרסי: לאו עניותא. בתמיהה. אי לאו העניות, לא הוצרכתי להיות עסקי במלאכת נשים: דינרי. זהובים:

כג קנאין פוגעין בו. עיין בפרק ו' בכלל א' (סימן ז'): פקליות. המתהבהבין באש: השמעני. לתשמיש:

[א] קבליה. י"ג קבליה: כ"א [כ] שיפא. י"ג שיפא: כ"ב [ג] עבדו. או עבדו: [ד] חזאי. או חזי: [ה] לגביה. או לגביה: [ו] ואמרו.
 או ואמרו: ד